

DLACZEGO SZKOŁA MNIE NUDZI, A ŻYCIE WCIĄGA?

Mózg nastolatka, motywacja i wybór zawodu

CFF CZEPCZYŃSKI
FAMILY
FOUNDATION

&

Instytut
Fale Loki Koki

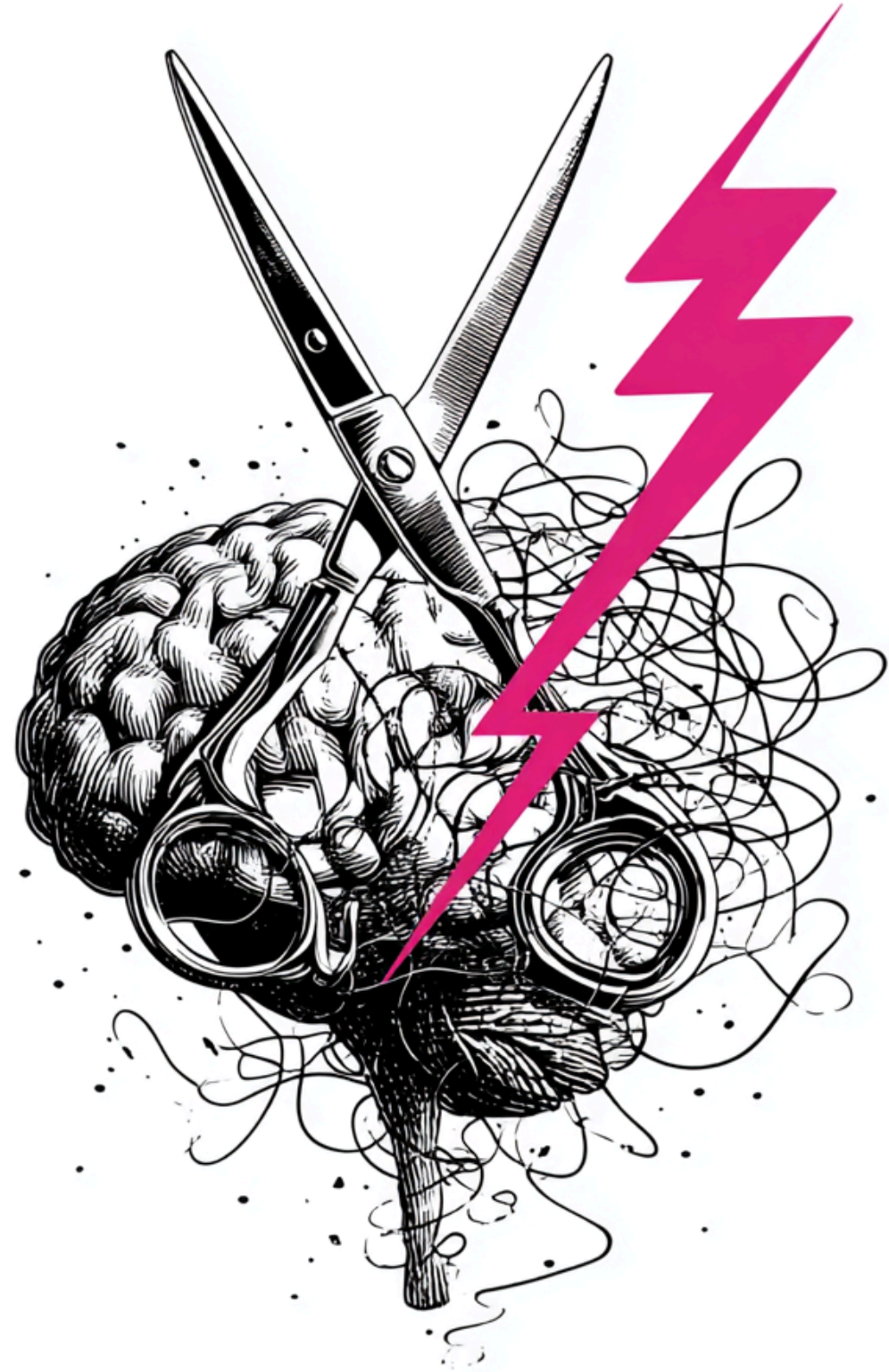
DLACZEGO SZKOŁA MNIE NUDZI, A ŻYCIE WCIĄGA?

Okres dojrzewania to nie „czas buntu”, ale najbardziej intensywny proces projektowania architektury umysłu.

W tym wystąpieniu rozłożymy na czynniki pierwsze **neurobiologiczny remodeling**, który sprawia, że tradycyjna ławka szkolna staje się zbyt ciasna, podczas gdy świat pasji, relacji i nowoczesnego rzemiosła, takiego jak fryzjerstwo, oferuje dokładnie to, czego potrzebuje „mózg w remoncie”.

Zrozumiemy, jak **asynchroniczny rozwój struktur mózgowych determinuje motywację** i jak dorosły może stać się dla nastolatka mentorem, a nie tylko kontrolerem.

NEUROBIOLOGICZNY PLAC BUDOWY

To nie jest tylko metafora, **mózg nastolatka fizycznie zmienia swoją strukturę na poziomie komórkowym.**

Podczas gdy fundamenty (instynkty) są już gotowe, „piętro” odpowiedzialne za logikę i planowanie jest wciąż w stanie surowym.

Ten proces radykalnej transformacji można porównać do wielkiej metamorfozy w salonie: usuwamy to, co zbędne, wzmacniamy to, co kluczowe i nadajemy całości nowoczesny, funkcjonalny kształt.

Jako dorośli musimy zrozumieć, że wiele zachowań nastolatka wynika z tymczasowych „braków w instalacji”, a nie ze złej woli.

PRZYCINKA SYNAPTYCZNA (SYNAPTIC PRUNING)

Mózg dziecka jest jak gęsta, nieokiełznana czupryna, **pełen synaps, ale mało wydajny.**

W okresie adolescencji zachodzi „strzyżenie”, **organizm usuwa rzadko używane połączenia**, by zrobić miejsce na te, które są intensywnie eksploatowane.

To środowisko i codzienne wybory są narzędziami, które dosłownie rzeźbią fizyczną masę mózgu, decydując o przyszłych talentach i sprawności umysłowej.

MIELINIZACJA. IZOLACJA SUKCESU

W trakcie przebudowy mózgu zachodzi **proces mielinizacji**, tworzenia tłuszczowych osłonek na neuronach.

Mielina sprawia, że impulsy nerwowe pędzą nawet 100 razy szybciej.

Jednak **ten proces postępuje od tyłu mózgu do przodu**, najpóźniej docierając do obszarów odpowiedzialnych za rozsądek.

To dlatego nastolatek może być genialny w swojej pasji, a jednocześnie zupełnie zapomnieć o konsekwencjach.

ASYNCHRONICZNY ROZWÓJ. LUKA ROZWOJOWA

To serce konfliktu pokoleń: **układ limbiczny** (emocje, popędy) jest już w pełni rozwinięty i działa na najwyższych obrotach, podczas gdy **kora przedczołowa** (rozsądek, hamowanie impulsów) wciąż „się ładuje”.

Zarządzanie tym stanem wymaga od dorosłych **cierpliwości mentora**, który rozumie, że uczeń ma w głowie sportowy silnik przy wciąż niedziałającym systemie wspomagania kierownicy.

UKŁAD NAGRODY I GŁÓD DOPAMINY

Mózg nastolatka jest **ewolucyjnie zaprogramowany na szukanie nowości i podejmowanie ryzyka**, co napędza układ nagrody nadwrażliwy na dopaminę.

To dlatego aktywności oferujące szybką informację zwrotną, jak gry wideo, social media czy nauka efekownego rzemiosła, są tak atrakcyjne.

Aby zaangażować ucznia, musimy dzielić cele na mniejsze etapy i celebrować progres.

DLACZEGO SZKOŁA GENERUJE NUDE?

Nuda szkolna to nie lenistwo, to sygnał alarmowy **mózgu o niskiej wydajności**.

Pasywne słuchanie wykładu to stan minimalnej aktywacji neuronalnej.

Rozwiązaniem nie jest większy nacisk, ale zmiana **metod pracy na aktywne**: projekty, eksperymenty i uczenie się przez doświadczenie, które aktywuje układ nagrody.

BIOLOGICZNY ZEGAR. BITWA O SEN

U nastolatków wydzielanie melatoniny przesuwa się o około 2 godziny do przodu.

Zmuszanie ich do pełnej sprawności o 8:00 rano to walka z naturą.

Zrozumienie tego rytmu pozwala na lepsze planowanie trudniejszych zadań na późniejsze godziny i uświadamia rodzicom, że **wieczorna aktywność dziecka nie zawsze jest „złośliwym siedzeniem po nocach”**.

TEORIA ROZMYTYCH ŚLADÓW (FTT)

Nastolatki są mistrzami w zapamiętywaniu konkretnych faktów (**verbatim**), ale ich mózg ma trudność z wydobyciem z nich głębszego sensu (**gist**).

W doradztwie zawodowym musimy **pomagać im budować „gist”, poczucie sensu i misji, co chroni przed impulsywnymi decyzjami.**

NOWOCZESNE DORADZTWO ZAWODOWE

Deklaratywne testy zawodowe rzadko działają.

Skuteczniejsza jest diagnoza naturalnych predyspozycji (jak szybkość procesowania, wyobraźnia przestrzenna, sprawność manualna) przy użyciu interaktywnych narzędzi.

Pokazanie uczniowi, że jego mózg ma naturalny „hardware” do bycia świetnym fryzjerem, daje mu realne poczucie sprawstwa.

WIZUALIZACJA „PRZYSZŁEGO JA”

Neurobiologia pokazuje, że **nastolatek myśli o sobie w przyszłości jak o zupełnie obcej osobie.**

Poprzez techniki wizualizacji budujemy emocjonalny pomost między „teraz” a „kiedyś”.

Ta więź sprawia, że dzisiejsza nauka przestaje być przykrym obowiązkiem, a staje się inwestycją.

CFF CZEPczyński
FAMILY
FOUNDATION

&

Instytut
Fale Loki Koki

MINDFULNESS JAKO NARZĘDZIE KONTROLI

Praktyka uważności to dla mózgu nastolatka „trening siłowy” kory przedczołowej.

Uczenie młodzieży, jak rozpoznawać „emocjonalną burzę” przed testem i jak ją opanować, to dawanie im najważniejszej kompetencji przyszłości, umiejętności samoregulacji.

STRATEGIE DLA DOROSŁYCH – MENTORING

Kiedy dorosły mówi „jesteś leniwy”, **mózg nastolatka odczytuje to jako atak i wyłącza myślenie.**

Skuteczniejsza jest **walidacja i pytania otwarte.**

Takie podejście zmusza korę przedczołową ucznia do pracy i szukania rozwiązań, budując poczucie sprawstwa i zaufanie.

INWESTYCJA W POTENCJAŁ

Adolescencja to okno niesamowitej plastyczności i możliwości.

Szkoła nie musi być nudna, jeśli zostanie zaprojektowana z uwzględnieniem biologii dojrzewającego mózgu.

Dając nastolatkom autonomię, wyzwania i autentyczne relacje przekuwamy „remont” w satysfakcjonującą tożsamość zawodową.

CFF CZEPCZYŃSKI
FAMILY
FOUNDATION

&

Instytut
Fale Loki Koki

Damian Kupczyk

Prezes Czepczyński Family Foundation

pedagog, psycholog, terapeuta

tel. +48 723 500 059

mail: damian.kupczyk@cff.edu.pl

CFF CZEPCZYŃSKI
FAMILY
FOUNDATION

&

Instytut
Fale Loki Koki